

ŠVIHOV V PROMĚNÁCH ČASU

Jan Manoch

Jan Manoch se narodil 7. května roku 1906 se v Trhových Svinech. V místě svého narození vychodil Jan Manoch pět tříd obecné školy. Následně se v Ledenicích, okres České Budějovice, vyučil řemeslu v odborné pokračovací škole a dne 16. dubna 1924 začal pracovat jako truhlářský dělník. Dne 1. října 1926 nastoupil k povinné vojenské službě k Pěšímu pluku 11 „Františka Palackého“ v Písku. Ve státní službě se mu zalíbilo, proto nastoupil v listopadu 1928 do stavu četnictva. Po absolvování výcviku a školení putoval nejprve do Klatov. Již v hodnosti četnického strážmistra pokračoval na stanici v Železné Rudě. Za svého pobytu v Klatovech se Jan Manoch seznámil s Františkou Strejcovou ze Svrčovce, kterou si v červenci 1934 vzal. Strážmistr Jan Manoch pracoval na železničním hraničním přechodu Železná Ruda – Bayerisch Eisenstein.

Při službě v sobotu 27. dubna 1935 poznal na vlastní kůži tento četník krutou realitu nacistického režimu, když byl z haly hraničního nádraží komandem gestapa násilně do Německa přetažen uprchlík, který hledal v ČSR azyl. Jan Manoch se jej snažil bránit, ale byl násilníky zbit a přemožen. I v dalších dnech mu místní příznivci nacistického hnutí slovně i fyzicky dávali jasně najevo, že jim jeho chování při hraničním incidentu vadilo. Rostoucí násilí zažil coby příslušník jed-

notek SOS i v krizovém roce 1938. Svoji manželku se synem poslal, stejně jako další čeští obyvatelé městečka, do bezpečí jejího rodiště. V řadách obránců hranice bojoval dne 22. září proti přesile praporu freikorps „Eisenstein“, jehož příslušníci po odpoledním boji Železnou

Haknkrajclerský zločin na nádraží v Železné Rudě. V sobotu dne 27. dubna t. r. po 12. hod. polední příjíždí do Železné Rudy z Bavorska vlak, u něhož konal pasovou prohlídku československý četnický strážmistr Manoch, který zpozoroval před nádražím u pohraničního sloupu státi slušně oblečeného mladého muže, jenž se neklidně ohlížel kolem sebe. Četník nemohl mu věnovati více pozornosti, poněvadž musel prováděti pasovou kontrolu. Za několik chvil uslyšel, jak někdo před nádražím volá: „Hilfe!“ Vyběhl z nádraží a spatřil, kterak dva civilisté snaží se odvléci na německé území mladého muže, kterého před tím pozoroval. Četník vyzval civilisty jménem zákona, aby mladíka pustili. Tito mu odpověděli, že jsou na svém, t. j. německém území. Civilistům přispěchal na pomoc bavorský četník Wyspeck a pomáhal jim odvléci mladíka na bavorské území. Mladík se zoufale bránil a rukama se chytal zábradlí u silnice. Neznámí mužové, patrně členové německé tajné policie Gestapo, uchopili mladého muže za nohy a za ruce a udeřili jej tak silně do brady, že krvácel. Strážmistr Manoch nemohl pro shluk lidí použití střelné zbraně a tak mladík byl zavléčen na bavorské území. Domněnku, že jde o orgány německé tajné policie, zesiluje okolnost, že při odvléčení přispěchal dvěma mužům na pomoc bavorský četník, který prý měl připravenou střelnou zbraň. Jméno i osobnost odvléčeného mladého muže nejsou známy. Vyptával se na cestu do Nýrska, kde jsou usazeni četní němečtí emigranti, a z toho se usuzuje, že snad jde o německého uprchlíka. Vyšetřování celého případu je v plném proudu.

Článek o „krádeži člověka“ v roce 1935 z týdeníku Šumavan

Rudu dobyli a obsadili. Se svým družstvem SOS a posilami armády se podařilo následujícího dne zatlačit nacistické fanatiky zpět přes hranice a obnovit čsl. správu nad městečkem a okolím. Vše však nakrátko, jelikož o týden později přišla mnichovská dohoda a četnictvo muselo Železnorudsko vyklidit až na demarkační linii u Čachrova a Janovic.

Jan Manoch byl přeložen zpět do Klatov. Při začleňování četníků z odstoupených území se strážmistr Manoch dostal na stanici ve Švihově. S rodinou se sem v roce 1940 přestěhoval.

Z historických pramenů opětovně vystupuje v květnové revoluci v roce 1945. Švihovští četníci se pod vedením vrchního strážmistra Václava Hrdličky přidali na stranu povstalců. Štábní strážmistr Jan Manoch dostal úkol jako parlamentář dojet do Červeného Poříčí na zámek, kde měl s velením německé armády pro Švihovsko dojednat příměří do příchodu Američanů. Při cestě, kterou absolvoval na svém motocyklu jej doprovázel velitel německého polního četnictva, které sídlilo ve Švihově. Příměří bylo dojednáno. Když se parlamentáři vraceli po silnici z Červeného Poříčí zpět, spustila na ně povstalecká hlídka na kraji Švihova palbu. Naštěstí pro Jana Manocha nebyli střelbou zasaženi. Němečtí vojáci po této dohodě odešli v podvečer 5. května pod eskortou do Klatov, kde již americké jednotky byly, do zajetí. Jan Manoch se stal jedním z eskortujících povstalců.

Po válce zůstal štábní strážmistr Jan Manoch ve Švihově. Až do konce května 1961 sloužil u bezpečnosti. Nejprve na místním oddělení SNB ve Švihově, kde se v roce 1946 vypracoval na velitele oddělení a do hodnosti vrchního strážmistra. V květnu 1950 přešel do Plzně. Svoji policejní kariéru ukončil v hodnosti podpraporčíka posledního května roku 1961. Zemřel dne 4. května 1977 v klatovské nemocnici.

Telegram - hlášení na vrchní četnické velitelství o železnorudském incidentu

Jan Manoch vítá ve Švihově vojáky americké armády

Jan Manoch na svém oblíbeném motocyklu těsně po válce

Manželé Manochovi